

Роман ПІЛАТ

аспірант освітньо-наукової програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – д.е.н., професор, професор кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Григорій МОНАСТИРСЬКИЙ

ТЕХНОЛОГІЇ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Міжнародна співпраця органів місцевого самоврядування сьогодні не викликає ні подиву, ні емоцій, оскільки вона стала стандартною частиною політичного інструментарію, що є в розпорядженні місцевої влади. Міжнародна співпраця - це добре, адже нею займаються всі, але вкрай рідко вона є частиною реальної стратегії розвитку громади.

Здійснення міжнародного співробітництва громадою має на меті якнайповніше задовольнити потреби муніципалітету та його мешканців. Дотримуючись принципу холістичного мислення, необхідно скористатися всіма перевагами, як у матеріальному вимірі (наприклад, допомога освітнім закладам, медичним послугам), так і в нематеріальному (наприклад, промоція, інформація, ноу-хау), які ця співпраця може принести громаді та її мешканцям. Окрім необхідної послідовності дій, цей принцип також враховує послідовність діяльності громади у сфері міжнародного співробітництва.

Формування однорідної та гармонійної міжнародної співпраці ґрунтується на ефективній та взаємовигідній співпраці з соціальними інституціями та організаціями з метою отримання максимальної користі від міжнародного співробітництва для громади, його оптимізації та зменшення витрат.

Визнаючи авторитет місцевої влади, яка не тільки найкраще знає справи громади, але й користується найбільшим авторитетом серед мешканців, іноземні партнери звертаються до місцевої влади як до посередника у питаннях налагодження контактів з органами

місцевого самоврядування та представниками різних організацій. Максимально опосередковуючи ці контакти, громада делегує частину відповідальності за подальшу співпрацю економічним, соціальним та культурним суб'єктам.

При здійсненні міжнародного співробітництва громаді необхідно активно шукати та здобувати авторитетних іноземних партнерів, а не обмежуватися пасивним очікуванням пропозицій від іноземних суб'єктів.

Здійснення міжнародного співробітництва органом місцевого самоврядування має бути відкритим — через доступ громадськості до інформації, що реалізується через інформаційний бюлетень, а також можливість залучення зацікавленості широких кіл громадськості до участі в такому співробітництві. Ця інформація повинна давати зрозуміти, яку важливу роль відіграє громада у міжнародних контактах і які вигоди вона з цього отримує. Принцип відкритості повинен також давати можливість місцевій громаді вільно висловлюватися про цілі та форми міжнародної співпраці.

Ієрархія потреб у сфері міжнародного співробітництва має слугувати виваженої, пріоритетній політиці громади в усіх сферах. Міжнародне співробітництво громади має ґрунтуватися на знанні реалій функціонування іноземного партнера. Беручи до уваги усвідомлення становища громади, принцип компетентності дозволяє застосовувати метод обмеження та пріоритизації міжнародних контактів. Принцип сумісності політики органу місцевого самоврядування із зовнішньою політикою держави не передбачає залежності політики муніципалітету від державної адміністрації, а лише вимагає дотримання міжнародного законодавства та прийнятих звичаїв у контактах з іноземними партнерами. Незалежно від цього, при здійсненні муніципалітетом міжнародного співробітництва національні інтереси повинні розглядатися як першочергові. Принцип укладення строкових угод про партнерство дозволяє оцінити корисність міжнародних контактів і, відповідно, усунути контакти, які не є корисними для громади або занадто дорогими для реалізації.

Картина місця транскордонного співробітництва в діяльності органів місцевого самоврядування є неоднозначною. Воно знаходиться десь між випадковою побічною діяльністю ентузіастів та інструментом реалізації стратегій розвитку місцевих громад. Обмеженість власних ресурсів означає, що основним критерієм залучення партнера є географічна близькість. Сприйняття міжнародної співпраці як діяльності, що приносить користь, але є абсолютно маргінальною для щоденної роботи органів місцевого самоврядування, підштовхує до культурної співпраці. Це пов'язано з тим, що її можна здійснювати «між іншим», використовуючи ресурси місцевих ентузіастів, яких у цій сфері чимало. Інша ситуація із заходами у сферах інфраструктури, освіти та туризму, які чітко включені до місцевих стратегій розвитку, що робить транскордонне співробітництво інструментом отримання реальних вигод для чітко визначених цільових груп. Однак стратегічний підхід місцевої влади до цієї сфери суспільних відносин видається вирішальним для успіху міжнародного співробітництва. Це виражається в чіткій постановці цілей співробітництва, пов'язаних з цілями місцевої державної політики, стабільності діяльності або розумінні необхідності виділення ресурсів на міжнародне співробітництво: як фінансових, так і людських.

Доволі парадоксальним чином ці висновки збігаються з тими небагатьма дослідженнями міжнародного співробітництва органів місцевого самоврядування, які розглядають його як державну політику [1, 2]. Інтенсивну міжнародну співпрацю здійснюють ті муніципалітети, які здатні використовувати міжнародні проекти стратегічно, як інструмент для досягнення політичних цілей.

З огляду на пілотний характер дослідження, представленого в цих тезах, це також висновок, який ставить нові дослідницькі та прикладні завдання. Хоча спочатку вдалося визначити фактори, що підтримують міжнародну співпрацю між органами місцевого самоврядування, все ще потрібно відповісти на питання, чому відносно мало муніципалітетів готові використовувати міжнародне співробітництво для місцевого розвитку і досягнення цілей місцевої

державної політики, і як органи державної влади можуть сприяти кращому використанню таких інструментів.

Список використаних джерел

1. Buczkowski, Ł., Żukowski, L. J. (2014). Formy współpracy międzynarodowej lokalnych jednostek samorządu terytorialnego. W: E. Feret, P. Niemczuk (red.), 10 lat doświadczeń polskiego samorządu terytorialnego w Unii Europejskiej, Rzeszów - Przemysł: WSPiA.
2. Szewczak, M., Wieczorek, I. (2018). Współpraca międzynarodowa miast polskich. Doświadczenia JST. Łódź: NIST.
3. Vasina, A., Monastyrskyi, G., Ivanova, V., Maistrenko, K., & Tsalko, Y. (2023). Concepts of sustainable public administration: perspectives and challenges. *Amazonia Investiga*, 12(71), 252-262. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.71.11.22>
4. Volosiuk, M., Kharytonov, O., Kotsur, V., Monastyrskyi, G., & Ovsianiuk-Berdadina, O. (2024). Managing economic operations in the face of military and political turmoil: evaluating the public sector's role. *Multidisciplinary Science Journal*, 6, 2024 ss0724. <https://doi.org/10.31893/multiscience.2024ss0724>
5. Volosiuk, M., Monastyrskyi, G., Sirenko, I., Fedenchuk, S. and Kisilevych, V. (2024). The Interaction between Regional Policy and Economic Development. *Economic Affairs*, 69 (Special Issue): 381-388. <https://doi.org/10.46852/0424-2513.1.2024.40>